

RADOSTYÁNI SION

A RADOSTYÁNI EGYHÁZ LAPJA * VI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM * 1998. DECEMBER * SZERKESZTI: VÁRADY ZSOLT

A TARTALOMBÓL: Domokos Sándor: Krisztus... ki vagy? * A radostyáni Sionhegy alatt szerkesztett újság * Három királyok Megyeren * A legnagyobb ajándék * Dömötör Tibor: Két karácsony * A konfirmáció előnye * Dömötör Tibor: Karácsonykor * Faluünnep a Bükk alján * Iskolánk történetéből * A temetések rendjéről 1787-ben * Arany ABC, életszabályok * Kopjafaavatás * Horváth Loránd: Kopjafa * Hírek, hirdetések *

ÖRÖMTELI ÉS ÁLDOTT KARÁCSONYT KÍVÁNUNK KEDVES OLVASÓINKNAK!

Domokos Sándor: Krisztus... ki vagy?

Ki vagy Krisztus
A Dávid-házi herceg?
Kit félt Heródes
És Mágusok tiszteltek?

Vagy csak ács vagy
Ki két kezével éft meg;
Egyszerű munkás, kit
Faluja sem ért meg?

Vagy megesezt lány
Törvénytelen szülöttje?
Törvény-tisztelők
Örök üldözöttje?

Okos vagy-e vagy
Bárgyú, faragatlan?
Mindentudó, vagy
Ép' írástudatlan?

Bölcs vagy-e hát,

Vagy örökké vitázó?
Alázatos, vagy
Mindig szembenálló?

Szegény vagy-c?
Vagy gazdagok barátja?
Nőílen vagy-e?
Vagy Magdaléna társa?

Szelíd vagy-e?
Vagy korbáccsal büntetsz?
Megbocsátasz?
Vagy örök lúzra küldesz?

Szelíd mosolyod
A valódi arcod?
Vagy hirdeted a
Kardot és a harcot?

Aszkéta vagy?
A sivatagban böjtölsz?

Vagy menyegzőkön
Bort iszol és dózsölsz?

Lator voltál?
S a kereszt méltó sorsod?
Vagy a keresztet
Csak helyettünk hordod?

Feltámadtál?
Vagy minden csak káprázat?
Neked higgyek?
Vagy kételkedő Tamásnak?

Ki vagy Krisztus?
Ezer-arcú a Lényed!
Benned érzem
Az Átfogó-egészet!

Te tükre vagy
Minden embernek... érzem,
Te szent titok vagy!

Érzem, bár nem értem...

Magadban hordasz
Minden földi embert,
Az elesettet,
És azt, aki felkelt!

Magadban hordod
A gyarlót és a jót is...
A szentet is és
A földből valót is!

A te lényed
Felöleli a Rendet,
A Te jelked
Új mércét teremtett,

Határtalanná lett
A Föld s az Ég is,
Te vagy a Kezdet
És Te vagy a Vég is!

*Levél az Olvasóhoz
a Sionhegy tövében szerkesztett újságról*

Istennek legyen hála azért, hogy már öt éve jelenhet meg újságunk, és tájékoztathatja, taníthatja és szórakoztathatja községünk lakóit. Igen, az idei már a hatodik karácsony az újság történetében. De e mostani karácsonyra készült újságról mondható el először, hogy valóban a radostyáni Sionhegy alatt szerkesztették.

Községünk lakói bizonyára jó érzéssel látják a megszüpült, megújult parókia épületét. A lelkipásztor és családja pedig örömmel fogadta, hogy itt kell laknia illetve itt lakhat. Sok helyen jártam már a világon, de ilyen szép fekvésű falut igen ritkán találhatni. Nem is vagyunk eléggé tudatában annak, hogy mink is van. Szeretném, ha Radostyán nem a lehetőségek temetőhelye, hanem egy Miskolc melletti, Bükk hegység-széle gyöngyszeme lenne e Hazának. E gyöngyszemben boldog, megelégedett emberek, tisztes munkából élő családok találják meg számításukat.

E cél érdekében szerkesztjük, terjesztjük továbbra is – minden ellenszolgáltatás nélkül – újságunkat, a Radostyáni Siont.

Örömhírt szeretnénk közölni minden atyánsfiával, hiszen Isten Fia megszületett, az Ige testté lett, és ennek meg kell látszania huszadik század végi életünkön. Nem élhetünk tovább úgy, mint akik erről még soha nem hallottak.

Ennek az örömhírnek a terjesztésében, nemzeti és református keresztyéni öntudatunk erősítésében kíván szerény eszköz lenni – maradni a radostyáni Sionhegy alatt szerkesztett újság.

Kérjük reá és mindnyájunk életére a mindenható Uristen bőséges áldását!

Az újságot pedig, kedves Olvasóink, fogadják szeretettel!

Radostyán, 1998. december hó 1. napján

Várady Zoltán lpf.

Három királyok Megyeren (mai példázat)

„Hol van a zsidók királya, aki most született? mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk Őt.” (Máté evangéliuma 2:1-8)

– Menj már arrébb! Bekened a Mancsi bundáját, aztán tudod, milyen – lökött egy barátságosat Pityu Lalin, akinek cipőpasztával volt bekenve a képe, és piros papírkorona csálézott a feje búbján.

– Te meg ne lépj az ünnepi cipőmre! – bökte oldalba Lali Pityut, aki nővére kifordított báránybőr bundájában alakította Menyhártot, az aranyhordozó királyt, s ő maga Gáspár király tömjénes méltóságával igazította el vézna lábát a szakadtpertlis tornacipőben.

Pityu fején is korona volt. Mint főkirálynak: aranyos papírból. De hiába nyálazta minden sarkán, az olcsó ragasztót már alaposan kikezdte a téli este nyirkos köde.

Misi mögöttük kullogott. Ő lett volna Boldizsár, a mirhát ajándékozó. De csak egy kopott, bojtos asztalterítő fityegett palástként girhes vállán. Egyik kezében „pásztorbot”, a másikban meg anyja cekkerje, amiben a kincseket gyűjtötték. Mert modern királyok voltak. Ajándékot kértek és nem vittek. Ha csak a betlehemes verset nem, amit Pityu még egy kis szabolcsi faluban tanult, ahonnan néhány éve a külváros külvárosának szélére hozta az apja. Az ő ötlete volt a falun szokásos háromkirályosdi.

Kikerülve a külvárosi utcák foghíjas lámpái alól, az óvatosan hátramaradt Misi éppen egy mákosbejgli darabot akart kiemelni nagy visszamaradottságában a kincstartó cekkerből, amikor Menyhárt király, Pityu személyében ráivallt:

– Te, nehogy bezabálj! Tudod, hogy összetörlek.

– Neem! – kapta vissza kezét a rongyos királyfi, pedig már szájában érezte az omló falatot.

– Ami közös, az közös, nem igaz? Majd elosztjuk – szipákolta suvickos orrát Lali.

– A pénzt is? – furakodott Misi közéjük.

– Azt is – emelte a sár fölé bundáját a királyvezér.

– Megvan?

– Na hallod?!

– Mennyi?

– Tán vagy száznyolcvan forint – nyálazott egyet széthulló koronáján Menyhárt király.

– Hatvan jut egy kopoltyúra! – izgult Misi.

– El kéne még menni egypár helyre – bújt ki Lali király koronája alól a kapzsiság ördöge.

– Sötét van már. Lehet nyolc óra is – pislogott ijedten Misi – tudod, milyen a mamám.

– Elég helyről kirúgtak már, nem érti ez a népség az effélét – döntötte

el falusi göggel Menyhárt király a vitát – meg be is rekedtem a sok versmondásba.

– Krivácséknál is belesültél – vigyorodott el Lali, de már ugrott is elfele, mert Pityu főkirályi lába nagyot lendült. – Krivács tata csak úgy fogta a hasát – hergelte tovább.

– Ha sokat jár a szád, nem kapsz semmit – nyilvánította ki vezéri hangon Pityu – ha nem hívlak, otthon kuksolhatnál egy fillér nélkül.

Ez komoly érv volt, így hát elhallgatott az ellenzék. Közben kiértek a Váci út sarkára.

A nyirkos köd fölűszórt a Duna felől, és ráült a külváros gödrös utcáira. Bebújt a kéményeken, bekúszott a három királyok kabátujján, s lyukas könyökökön füstölt ki.

Nyakukba húzták koronás üstököket és dideregtek. Alig járt valaki az utcán, csak egy árva villamos zörgött végig majdnem üresen a Váci úton. A lámpák tejbemártottan pislogtak, és annál sötétebb lett mögöttük az utca.

– Na most mit csináljunk? – bámult fel Misi a főkirályra, aki zavartan csörgette nadrágja zsebében az „aranyakat”, amelyeket bosszús és vidám, meghatódott és meglepett, faluról felszakadt és magukat itt felejtett külvárosi emberek adtak a csóró három királyoknak.

– Micsináljunk? – vacogott most már Lali is, mert leffegő tornacipőjén bemászott a sárlé – osztozunk?

– Itt? – nézett szét az elárvult sarkon Pityu, a főkirály.

– Nem látni, sötét van – protestált Misi, aki nem bízott egészen Menyhárt király barátja igazságosságában – menjünk be Sanyóékhoz, itt laknak a negyedik házban – topogott egyre jobban dideregve Lali. Lukas harisnyája alatt már csak úgy cuppogott a sár.

– Te, mi van Sanyóval? Nem jár a suliba sem? – kérdezte Pityu.

– Biztosan lóg.

– Áh, a Sanyó? Tudod, milyen magolós.

– Nézzük meg. Legalább melegben leszünk
– kezdte most már Misi is a vacogást. Azzal
nekilódultak.

A nagy földszintes bérház szemetes udvarára
innen is, onnan is sárga, rótes fény vetődött ki.
Az egyik konyhaablak függönye fölé karácsony-
fa hegye kandikált, a hegyén pufók
papirosangyalkával.

Az ajtó mögül vidám lárma szűrődött ki és
hússzag.

Misi nagyot nyelt. Kezében elnehezült a kin-
cses cekker.

– Itt laknak?

– Á, ott hátul – mutatta Pityu az utat. Már ott is
álltak a rozoga konyhajtó előtt. Pityu kopogott.

– Ki az? – hallatszott egy gyerekhang.

– Mi, Pityu, Lali – meg Misi – toldotta meg
a bemutatkozást Misi, s már vonultak is befelé.
A friss levegő után megcsapta őket az áporodott
izzadság és ételszag. Még a fiúk is riadtan néz-
tek körül. A salétrompenészes falon egy zöldes
csapból folydogált a víz, bele a rozsdás mosoga-
tóba, amelyben piszkos edények tornyosultak
egymás hegyén-hátán. Mellette egy feldúlt ágy-
féle, összetúrt párnákkal, kacatokkal, mintha
most bújt volna ki belőle valaki. Mellette egy
csikótűzhely. Sanyó az ágy sarkában guggolt.
Cipő nélkül, de ruhástól. Allig húzott térde fö-
lött kezét összekulcsolva egykedvűen bámult a
három királyokra.

– Szevasz – pislogott Sanyóra Pityu.

– Szevasz – kapkodtak levegő után a mel-
lékkirályok is.

– Szevasztok – aztán csönd. Sanyó csak né-
zett rájuk, de meg se mozdult.

– Bejöttünk. Hogy vagy? – nyögte ki végül
is Lali, amikor megunt a topogást.

– Nem voltál az iskolába; mióta is? – ereszt-
ette le a pásztorbotot és a cekkert Misi.

– Elvitték anyámat.

– Elvitték? És apás?

– Vele ment. Autón mentek.

– Autón? – meresztette ki szemét Misi, aki
jobb híján egy felfordított vödörré ült le.

– Mentőautón – bólintott merev arccal
Sanyó, s csak nézett maga elé.

– Kórházba? – faggatta résztvevően Pityu.

– Ühm, a szülőotthonba.

– Mikor mentek el?

– Délben.

– Azóta itt ülsz?

Sanyó füléig húzta vézna vállát, de nem vála-
szolt.

Pityu felállt. Könyékig belekotort lötyögő
nadrágja zsebébe, s egész tartalmát kiborította a
rozzant hokedlire. Egész halom pénz csörrent ki
a kopott deszkára.

– Osztozunk? – csillant fel Misi szeme, és
felállt a vödörről.

– Ettél már? – nézett Pityu Sanyóra, feleletre
sem méltatva a legkisebb királyt.

– Mit? – húzta fel Sanyó újra a vállát.

– Misi, a cekkert!

Misi ugrott és már hozta is.

– Borítsd ki! – parancsolta Menyhárt király,
az aranyhordozó. Már ott is tornyosult a kony-
haasztal közepén, egymás hegyén-hátán a mákos
bejgli, alma, kolbász, kuglóf, dió, véres hurka,
szaloncukor, szőlő, rántott hús és néhány szelet
kenyér.

Misi akkorát nyelt, hogy kidagadt a szeme
tőle. Lali is az asztalhoz vonult, hogy ki ne ma-
radjon az osztokodásból.

– Na, szevasz, Sanyó! – krákolta Pityu, az-
tán rárivallt a két alkirályra – mit bámultok? Ki-
felé!

Azok észhez sem tértek, már kint is voltak a
sötét udvaron. Lali majd fölbukott egy favágó
tuskóba.

Csak kint a sarkon néztek újra egymásra.

Misi kitértette a száját, de Pityu rákiabált:

– Befogni!

Lali már indult is. Kobakján hátracsúszott a
korona, csak a szeme világított. Misi is nekiló-
dult, de vagy öt lépésről visszaszólt:

– Csak azt akartam mondani, hogy jól van, na!

– Azért! – morogta a főkirály, nagyot rántott
nővére kifordított bundáján és elindult ő is.

Ahogy a lámpa alatt elhaladt, koronája úgy
fénylett, mintha valódi aranyból lett volna.

Aztán belevesztek a ködbe. Ki erre, ki arra.

Ezzel az írásával emlékezünk a nemrég elhunyt **Gyökössy Endrére**.

A LEGNAGYOBB AJÁNDÉK

Május első vasárnapján a Radostyáni Református Egyház megünnepelte az anyák napját, és felszentelte az első és második világháborúban hősi halált halt katonák emlékére felállított kopjafát. Az ünnepségen legalább 150 személy vett részt.

A természet is ünnepelt. A körülöttünk lévő temetőben virítottak a tulipánok, az orgonabokrok ontották illatukat, a megjelent gyülekezet megilletődve hallgatta a gyermekek anyáknapi verseit és áhítattal énekelte a himnusz a leleplezett kopjafa körül.

De nemcsak a tavaszi idő enyhe lehellete, nemcsak a környezet szépsége érintett meg, hanem ennek a kis gyülekezetnek ihletettsége, egyet akarása, a közösség erőt adó szeretete is. A prédikáció is a szeretet himnuszáról szólt, az anyák önfeláldozásáról, Krisztus szeretetéről, amely olyan határtalan volt, hogy életét adta értünk.

Itt voltak a jövő reménységei, a gyermekek; itt voltak a középkorúak, akiket ezer gond gyötör; itt voltak az idősek. Együtt emlékeztek a múltra, a halottakra, akik szintén életüket adták a hazáért, együtt éreztük a jelen erőt próbáló gondjait, együtt gondoltunk a jövőre, gyermekeink, unokáink boldogulására.

A gyülekezet lelkésze és a község polgármestere egymás mellett állva emlékeztek hőseinkre. A község képviselői és a presbiterek együtt álltak körül a kopjafát. Pedagógusaink, akik előkészítették a gyermekeket az ünnepségre, ott ültek a templomi padokban. A gyermekek fegyelmezetten viselkedtek. A gyülekezet együtt, egy akarral gondolkodott és érzett. És ekkor az én pedagógus lelkem nagyon meghatódott, örömmel telt meg, mert úgy éreztem, hogy visszatért az az időszak, amikor ezek a felnőttek még iskolások voltak. Együtt játszottak, barátkoztak, és nem zavarta meg ezt a barátságot sem a származás, sem a vagyoni különbség, sem a politika. Őszinte volt ez a barátság. Bár most felnőtt korukban is együtt munkálkodnának a község és a haza javára.

Elég volt az ellenségeskedésből, a gyanakvásból, az előítéletekből. Ez mind csak gyöngít bennünket! Keressük egymásban a jót, legyünk toleránsak egymás hibái iránt, ismerjük el egymás értékeit, segítsük egymást. Észre sem vesszük, teljesítjük a legnagyobb parancsot, a szeretet parancsát.

Az ilyen és az ehhez hasonló pillanatok jelentik számomra a legnagyobb ajándékot.

dr. Karácsonyi Jánosné 1998. májusban

Dömötör Tibor: Két karácsony

Sötét éjben	Jászolágyból	Sötét szívben	Emberhitből
Felragyog a csillag	Készül el a bölcső	Felragyog a remény	Készül most a bölcső
Bolond földön	Állatok közt	Bűnös földön	Áldozatból
Bölcsek szava szól	Szenved Mária	Krisztus szava szól	Lesz a glória
Magasságban	Pásztoroknak	Magasságból	Tetteinknek
Angyali énekkar	Szól az örök ige	Hozzánk jön az Isten	Bizonysága zengi
Harcok helyett	Megszületett	Szeretete	Bennünk: él ma
Békéről dalol.	Isten szent Fia!	Minket átkarol.	Isten szent Fia!

A konfirmáció előnye

Bizonyosan mindenki tudja, hogy minden évben van konfirmáció. A konfirmálásra vágyó gyerekek egy, de általában két évig járnak hetenként a megbeszélte helyre, ami esetünkben az idei évben a paplakra, ahol a radostyáni papunk, Várady Zsolt lelkipásztorunk él családjával, hogy megtanulhassuk a káté kérdéseit.

Azt tudják, kik írtak először Magyarországon káté szerű könyvet? Nem? Akkor itt az ideje, hogy elmeséljem: Magyarországon először a XVIII. században a magyar jakobinusok írtak kérdés-felelet formájában, Reformátorok Társaságának Kátéja címen könyvet. Ilyen jakobinus volt például a vezetőjük, Martinovics Ignác és még Hajnóczy József, Szentmarjay Ferenc, Sigray Jakab és Laczkovics István. A mi káténk, amit tanulunk, a Heidelbergi Káté még régebbi, igaz „csak” fordítás, Ursinus Zakariás és Olevianus Gáspár írta, és 1563-ban jelent meg Heidelbergben. Magyarországon már 1567-től közzismert volt.

Lassan kanyarodjunk vissza a történelemből a tulajdonképpeni valóságba. Akik eddig konfirmáltak, elmondhatják magukról konfirmált társaikkal együtt, hogy nagyon jó társaság, kapcsolat alakult ki. Minden évben, mint idén is így folyik ez. Idén a konfirmandusok nemcsak kedden egy órára 4-től 5-ig ismerkedhetnek, hanem vasárnap a templomban, pénteken gyermek-istentiszteleten és hétfőn hittan órán. Szinte mindannyian egy iskolába járnak és legtöbbször egy osztályba. Ha a konfirmandusok jól összejönnek és van kedvük, akkor a tanító vagyis a tiszteletes úr megígérte, hogy elviszi őket ide a közelbe egy kis túrára. A kátéórákon egy-egy alkalommal bibliai történeteket néznek meg. A Radostyáni Református Egyház mindig minden évben támogatja a nyaralni vágyó gyerekeket. Akik évente a paraszniai iskolával együtt utaznak Tiszavasváribába.

Biztos mindenki tudja, hogy a radostyáni templom református templom, de talán azt nem mindenki tudja, hogy hosszú évszázadok óta áll már ez a templom. A Pitypalatty-völgyön ez a legidősebb templom. Van egy műemlék fa harangtorony is, ez mindössze az idén 236 éves.

De térjünk vissza a konfirmandusokhoz. Az idei évben ezek a konfirmációra vágyó gyerekek: Bagoly Norbert, Dávid János, Győri Andrea, Kiss Kinga, Kós Csaba, Lukács Evelin, Szabó Gabriella, Turinszki Tamás, Vass Judit. Idén egy évig tart a konfirmáció.

Talán ezek a legfontosabbak, amit a konfirmációról tudni kell.

Egy konfirmandus diák: Győri Andrea

Dömötör Tibor: Karácsonykor

Karácsonykor
Angyalok szállnak,
Híradást hoznak,
Béke jegyében,
Élet fényében,
Szentség lelkében,
Hívők hitében,
Krisztus képében
Földön jár az Isten.

Karácsonykor
Harangok zúgnak,
Szent igék szólnak,
Imádság szárnyán,
Szíveknek vágyán,
Zsoltárok hangján,
Szeretet hídján,
Bocsánat útján
Mennyben jár az ember.

KÖZSÉGÜNK TÖRTÉNETÉBŐL

Falünnep a Bükk alján

(avagy öregek napja 17 évvel ezelőtt, de hová repült azóta a PÁVA? Szerk.)

Öt óra is elmúlt, mire a vendégek szállingózni kezdenek. Fegyelmezett, rezzenetlen arcú öregek érkeznek. Mintha belülről figyelnének mindig, az elhasznált szív jelzéseire, emlékeire.

Az ifjú vb-titkárnot, az ünnepség egyik szervezőjét mennyezetig halmozott üdítő- és sörösrekeszek közt lelem az oldalsó szobában:

Nálunk három éve megyen az öregek napja. Közadakozásból. A környező üzemek, iparvállalatok, a téesz, a helyi tömegszervezetek, de a lakosság is – mindegyik ad valamit. Kerül pénz, segítség, egy-egy tepsi sütemény mindenik házból és virág a kertekből halomszámra. Heteken át „kalapozunk”, lassanként ez is a hagyományhoz tartozik.

Kilenc óra. Idebent a teremben megsűrűsödik a levegő. Székkarfára akasztva a nehéz bekecsek. Virágszirom perreg a pálinkába. Homlokba csúsznak a szigorú kendők. Nézem a mellettem ülő öregasszony kezét. Sok évtizedes fáradtság görcse az összefont ujjakban. Ismeretlen, megérthetetlen a szemük, a hallgatásuk.

– Biztosan nagyon örülnek – magyarázza mellém zökkenve a fiatal tanácselnök. – Csak nem értik egészen, mit ünneplünk rajtuk. Hiszen az öregség nem érdem – mondják. S hogy annyit dolgoztak életükben? Hát aztán! Azért születünk, nem? A falusi ember nem megy nyugdíjba. Az holtáig dolgozik, amíg mozdulni bír. A parasztot hajtja a vére, menni kell kapálni, vetni, egyelni, mikor mit. A sok gyerek világra hozása, felnevelése is az életük része. Nem jár hála érte, köszönet sem. Különösen nem nyilvánosan. Egyébként is: régen az öregnek a kuckóban volt a helye, ha már hasznot nem hajtott. Ezt látták gyermekként a mai öregek, ezt a szemléletet örökölték. Meg valami furcsa szemérmességet. A parasztember szeretete hallgatag, nem látványos, kitartó inkább. Ezért nem értik, mi ez az egész. A gyerekek, a virágok, a borjúpaprikás, a köszöntők... Hiszen ők nem tettek semmit...

Írta Sombor Judit az Új Tükör 1981. augusztus 2-i számában

Az idén tehát már húsz éves hagyománya van az öregek napjának. Mostanában – igaz – év vége felé rendezi meg az Önkormányzat, leginkább decemberben, a köz hasonló segítségével és adakozásával. Így volt ez az idén is, december 11-én, egy péntek estén. A színvonalas műsort ez alkalommal a helybeli állami általános iskola tanulói adták. Az egykori újságban megjelent cikket nyolc színes kép fogja körül, melyen még énekel a híres radostyáni Pávakör. Sajnos – úgy tűnik, hogy a régi időkkel együtt a „páva” is végleg elrepült.

(Szerkesztő)

Iskolánk történetéből

Radistyán, fu. 544 lakos, 1 református iskolával. Tankötelesek száma 71 (6-12 éves fiú 36, leány 22; 12-15 éves fiú 6, leány 7; vallás szerint római katolikus 4, helvét hitvallású 64, izraelita 3. Iskolába jár mindennapi 48, ismétlő 3.

Az iskola 1780 előtt keletkezett, s a helytartó tanács kimutatásában az mondatik róla, hogy 20 tanítványa van. Az egyházi jegyzőkönyvek csak 1804-ben emlékeznek meg róla, mikor tudniillik új iskolaháza épült. De ez mindjárt kezdetben is szűknek bizonyulván be az iskolás gyermekek számához képest, 1821-ben már át kellett alakítani. 1868-ban ez is leégett, s ekkor cseréptetőzettel új iskolát építtetett az egyház, és 1879-ben a tanítói lakás is kényelmesebbé tétetett. Ez állapotban van mindkető jelenleg is. A 31 m területű tanhelyiség hosszú asztal és lócával van bebútorozva, felszerelését teszik: fali olvasó táblák, 2 térkép (Magyarország, Európa), szám-tani, gép., természetrajzi ábrák. – Faiskola van, de iskolakert nincs. – Tanító P a p p D á n i e l, képesített, 18 év óta tanít, az országos tan. nyugdíj intézetnek tagja, fizetése meghaladja a 400 forintot. Ez iskolánál ő a 18-ik tanító. (Sírja, melyet az itt eltemetett lelkipásztorok sírjaival együtt tavaly tettünk rendbe a templom mellett ma is megvan, benne nyugvó porai már 103 éve várják a feltámadást.)

Ezt írta Ballagi Károly Miskolc és környéke tanügyi állapotáról 1888-ban.

A temetések rendjéről 1787-ben Radistyánban

levél Szalai Sámuel (1718-1792) miskolci lelkész és tiszáninnyi szuperintendenshez (1770-1792)
Kajári István radostyáni prédikátortól (1763-1795)

Tőlem egész alázatossággal említendő Fő Tisztelendő Superintendens Uram!

Az halottak temetése' módjában emanált Felséges Királyi Parantsolatot tudom ez: hogy az halott 48. órákig tartassék. Pro secundo, hogy előb eltemettessék a' test, és a' Prédikáció a' Templomba azután tétessék; de ez, én úgy tapasztalom, hogy némelly Helyeken megtartatik, több Helyeken pedig nem. Én is, mind edig, úgy tettem, hogy a'melly napra virradóra halott esett, az nap mingyárt el is prédikáltam, a' test a' Templom tornáczába tétetvén. Azért tartván atól, hogy a' Királyi Parantsolat ellen való járásról megszakítatom, kívántam Fő Tisztelendő Superintendens (püspök) Uram Informatióját e' dologban venni. Lehete ezt a' Felséges Királyi Parantsolatot, az emberek kívánsága szerint, elmellőzni, vagy nem. Melly felől tejendő bölcs Informatióját Fő Tisztelendő Superintendens Uramnak a' midőn alázatosan kikérem, alázatos Tisztelem mellett, magamat Fő Tisztelendő Superintendens Uram Javába kívánva, Isten kegyelmességiben való ajánlásommal, vagyok Radistyánba 10 april 1787.

Fő Tisztelendő Superintendens Uramnak
alázatos kötelességgel kész szolgálja Kajári
István Radisty. Pred. mp.

(A Sárospataki Ref. Kollégium Levéltárából)

Pálóczi Czinke István: Arany ABC, életszabályok

Születisztelet: Atyádat, anyádat tiszteld, Hogy Isten áldását megnyerd. **Emberbecsülés:** Becsüld meg az embereket, Úgy nyersz te is becsületet. Nyájas, szíves: ne légy kevély, Mindenkiel békében élj! Amit nem kívánsz magadnak, Te se tedd embertársadnak! **Lelki tisztaság:** Célod mindig nemes legyen, Foltot ne tűrj a lelkedben! A tiszta lelkiismeret Bizonyosan mennybe vezet. **Munkásság:** Dolgos, gondos, szorgalmas légy, Minden munkát jókedvvel tégy. Amit véghez kell vinned ma: Sose halaszd azt holnapra. Minden gonoszság kezdete A henyélés szeretete. **Erős lelkűség:** Erős lélek legyen benned, Nem kell mindent szívre vened, Ne csüggedj el ínségben: Folytasd tisztod, bízz Istenben. **Szótartás:** Fogadást csak okosan tégy, De aztán szódnak ura légy! Esküvést ritkán végy szádba, Soha ne esküdj hiába. Ha esküdni mersz hamisan: Megver Isten bizonyosan. **Jószívűség:** Gondolj mindig jó lélekkel Az elhagyott szegényekkel. Ha megáldott Isten téged, Nyújts másoknak segítséget, Mert nem tudod te is végre, Nem szorulsz-é segítségre. **Háládatosság:** Ha valaki jót tett veled, Te azt soha el ne feledd! A rosszért is jóval fizess, Hogy Istennél kedves lehess! **Istenfélelem:** Istent féljed, Istent szeresd, Reménységed Ő benne vesd. Ő mindnyájunk édes Atyja, Oktalan, ki ezt tagadja. **Templomszeretet:** Járj el az Isten házába, Oda sose mégy hiába. Öntsd ki szíved Isten előtt, És nyersz tőle áldást, erőt, És míg ott vagy: légy csendesen, Viseld magad figyelmesen. Ne suttoj és ne szunyadozz, szemeiddel ne kalandozz. Épülj a jó tanításon, Ne járjon az eszed másón. A templomban maradj végig Az utolsó éneklésig! **Igazmondás:** Kövesd a szép igazságot, Kerüld a rút hazugságot. Aki egyszer hazudni mer, Hitelt többé nem igen nyer! **Nevelés:** Legjobb örökséget vettél, Ha okosan neveltetted, Aki tanulni nem szeret, Felnőtt korában bánja meg! **Békesség, szeretet:** Megbántódón ne állj bosszút, Békeségre ez legjobb út. Kész légy jussodból engedni: Mintsem mással pörlekedni. Csekélységen fel ne akadj, Éktelen szókra ne fakadj. A rossz ember vétkét megvesd, De magát, mint embert szeresd! **Mértékletesség:** Nincs jobb a rendes életnél, Megbánád, ha mást követnél. Oda lenne kedved, erőd, Elhervadnál idő előtt, Mert a mértéktelen élet Nem ér tisztos öregséget. **Bűnkerülés:** Óh félj az első vétektől, Csak úgy lehetsz ment többektől. Akármely rejtekhelyen légy, Lát az Isten, rosszat ne tégy! **Vagyonszerzés:** Pénzt csak igaz úton szerezz, Lopni, csalni: nagy vétek ez! S magadra csak átkot hoznál, Ha emiatt elkárhoznál. **Rendesség:** Rendetlennek száz a dolga, Ő a legnagyobb rabszolga. Tarts mindent a maga helyén, Tégy mindent kellő idején. Dolgod csak úgy mehet rendben, Többre boldogulsz mindenben. **Alázatoság:** Se ne dicsérd, se ne gyalázd Magadat, hanem megalázd. Megdicsérnek erényeid, Ha mások is megismerik. **Hazaszeretet:** Szívből szeresd magyar hazád, Ez második édesanyád. Munkád után ez ad neked Kenyeret és becsületet. **Tanító tisztelet:** Tanítód, legjobb barátod, Javadra van, tudod, látod. Légy hát neki szótfogadó, Minden tisztességet adó. **Szépszó-széptett:** Úgy szólj mindig, hogy meg ne bánd, Nevelt ember senkit se bánt. A jó Istent ne káromold, És senkire átkot ne mondj. Ha látnál is rosszat mástól, Őrizkedj az utánzástól. Figyelmezz a kisebbekre, Ne tanítsd őket vétekre. **Öreg tisztelete:** Vénemberből csúfot ne tégy, Inkább szolgálatjára légy. Gondolj arra, hogy majd egyszer Te magad is megöregszel. **Önuralom:** Zabolázd indulatodat, Hagyd holnapra haragodat, Őrizkedés a haragtól: Megment a késő bánattól.

MAGYAR SZEMMEL

Kopjafaavatás május első vasárnapján

Ezekben a percekben egy újabb, nagyon fontos eseménynek vagyunk valamenynyien résztvevői községünk életében. Ez az emlékmű, amelyet most avatunk az I. és II. világháborúra és azokra a világháborúban elesett, hősi halált halt katonákra emlékeztet bennünket, akik a legdrágábbat, az életüket adták a Hazáért. Ezek a hősök, közöttük Kelemen Ferenc nagyapám is messze, idegen országban alusszák örök álmukat.

Lehetne hosszasan beszélni arról, hogy miért kellett nekünk belépni a háborúba. Miért kellett idegen földön elpusztulni, vagy örök nyomorékká válva tovább élni annyi bátor, hős magyarnak. Tudjuk, földrajzi adottságunknál fogva nehéz lett volna elkerülni a háborúba lépést, de talán az akkori felelős vezetők átgondoltabb politizálása másképpen alakíthatta volna országunk sorsát.

Mindkét világháborúban vesztesfél oldalán harcoltunk. Drága árat fizettünk érte, hiszen a háború okozta mérhetetlen szenvedés és a milliós emberáldozat mellett elvesztettük Hazánk területének két harmadát, a legszebb részeit.

Bárhol a világon, ahol emlékmű őrzi a háborúban elesett katonák nevét, legyen az márványba vagy nemesfémbe vésve, az emlékezés mellett figyelmeztetés is az emberiség számára, hogy ne legyen többé háború.

Elismerést érdemel a kopjafa emlékmű megalkotásának gondolata – dicséret és köszönet illeti azokat, akik segédkeztek a mű elkészítésében, és itt a temetőkertben történő beépítésében.

Őrizze meg ez az emlékmű a hősök nevét, emléküket ne feledjük, és ne feledje a jövő nemzedék!

(Kelemen József, a község polgármestere)

Ünneplő Honfitársaim! Radostyáni Polgárok! Elkészült ez emlékoszlop, rávésve húsz radostyáni név. Hajdan Izrael népe követek állított, hogy története nagy eseményeire mindenkor emlékeztessék a fiaikat. Mi faoszlopot állítottunk, de ugyan azért. Hogy emlékezzünk azokra, akik életüket adták a Hazáért, akik meghaltak övéikért, akik itthon hagyták szeretteiket, feleségüket, gyermekeiket, többnyire fiatalon elmentek, s többet vissza nem tértek. Talán sírjuk sincs messzi idegenben, talán végső tisztességet sem adott nekik a mai napig senki. Csak az Örökkévaló tudja, hol porladnak szétszórt csontjaik. Ha elmész itt naponként, radostyáni Atyafi, állj meg e kopjafa előtt, mint sírjuk előtt, s ne feledd el őket. Életüket áldozták az ittmaradtakért. Az Isten beszédében áll megírva: „*Senkiben sincsen nagyobb szeretet annál, mintha valaki az életét adja az övéiért.*”

Tanítson példájuk túlelmedni a mindennapok anyagi létharcán, egy szent eszméért lelkesülni tudni, a Hazáért, ha kell meghalni is. Mert a Hazában benne van minden, földi Hazában a kies mező, virágzó temetők, templom, hajlék, szeretteid, a föld amellyel küzdelmet vívsz, s a mennyei Hazában az a jutalom, amit Is-

ten ígért az Őt szeretőknek. Emlékeztessenek és tanítsanak ők, hogy „*Hazádnak rendületlenül légy híve, ó magyar!*”

Neveik, akik elesetek a Hazáért: az I. világháborúban: **Csont József, Csont Márton, Csont Sámuel, Kelemen Ferenc, Király Márton, Kiss János, N. Szabó Benjámín, K. Szobonya József, Tóth Benjámín, Tóth János**; a II. Világháborúban: **Ádám János, Borók József, Hostisoczki János, K. Koós József, H. Koós Károly, Kundrák József, Pulis Miklós**. Polgári áldozat: **Boros Lajos**. 1994-ben községünkben elhurcolt izraeliták: **Drucker Szerén és Horovitz Sámuel**.

Legyen áldott emlékezetük! Isten vigasztaló Szentlelke legyen az őket gyászolt és sirató hozzátartozóikkal, szeretteikkel.

Megragadva ez ünnepi pillanatot, köszönetet mondunk mindazoknak, név szerint fel sem sorolva őket, akik segítettek e kopjafa elkészültében.

(A község lelkipásztora)

Horváth Loránd: Kopjafa

Valahonnan Kanadából
Küldöm ezt a verset. Távol
Távol a hazától,
Valahonnan Kanadából.

Valahonnan Kanadából
A mesefa országából,
Hol az őzek kézből esznek
Bivalyok alkonyba bőgnek,
Szarvasok is meghökölnek
De a lelkek nem eresztnek,
Símak, rínak s nem eresztnek...

Valahonnan Kanadából
Ég alatt járók honából,
Felhők feletti hazából,
Jégországnak közepéből,
Vén titkoknak mély csendjéből
Írom ezt a verset távol,
Távol a hazától,
Óperenciák partjáról
Napnyugatnak nyugatjából,
Negyvenkét nemzet honából
Magyaroknak, magyar honba.
Sírós, keserű otthonba...

Valahonnan Kanadából.
Rézbőrűek országából

Írom ezt a verset. Távol,
Távol a hazától:
Magyaroknak szombatjáról.
Bányászok sötét honából,
Hol a földek égbe mennek,
Hegyek falvakat temetnek.
Fényes ifjak táncot járnak,
Hajdú táncot, haláltáncot,
Magyar babák festett lázban
Áttáncolnak angol házba!

Magyar módra, angol szóra
Hallgatnak ők rosszra, jóra.
Hallgatnak ők mindenkire,
Kinek van is, nincs is hite,
Négy nemzedék haláltánca,
A hazának nincs csak lánca,
Üres templomok bezárva,
Regina és Békevára.

Anyja nyelvét nem tanítja,
Apja meg nem igazítja,
Nagyanyja ha kibetűzi,
De a vágya messze űzi,
Messze űzi, de nem haza,
Hawaiban is van otthona...
Mit jelent a „*Magyar haza?*”
Tépett rongya a világnak,

Mit hatalmak széjjelvágtak,
Gyermekei szétfutottak,
Otthontalan most is futnak,
Nincs egy sarka a világnak,
Mit magyarok át nem jártak,
Jártak táncot, hajdú táncot,
Felvidék, meg Bácska járta,
S „*kitántorgott Kanadába.*”
Új menekülthullám járja,
Erdély jön ki Kanadába.

Járjad magyar ezt a táncot,
Hajdú táncot, haláltáncot,
Járjad hajnal hasadtáig,
Járjad ropogós virradtig,
Míg keserved megfiadzik,
Míg haragod mind elvásik,
Míg az imád hazavágyik,
Rovom rímem messze távol,
Küldöm versem más hazából,
Hol a földek égbe mennek,
Hegyek sírokká merednek,
Kígyó susog le az ágról,
Varjak szállnak le a fáról,
Valahonnan Kanadából
Olvassom le kopjafáról.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG HÍREI

Karácsony szent ünnepét megelőzően **kedd estétől bűnbánati istentiszteleteket** tartunk **5 órai** kezdettel **az iskolában**. Karácsony viliáján, azaz szenteste **a gyermekek karácsonyával** egybekötött istentiszteletet **a templomban** tartjuk **4 órai** kezdettel.

Ünnep első napján délelőtt **úrvacsoraosztás** lesz a templomban. A szent jegyeket ez alkalomra özvegy G. Lukács Jánosné ajánlotta meg.

Legátust az ünnepre Sárospatakról várunk, **Sipos Tamás IV. éves** teológiai hallgatót, aki ünnep első napján délután, valamint másodnapján délelőtt és délután fogja hirdetni Isten igéjét. A diáknak szánt adományokat ez alkalommal konfirmandus fiatalok gyűjtik községünk házáinál.

A Bereg-Ung-Ugocs-Máramaros megyei (Kárpátalja) **árvízkárosultak** megsegítésére **11000 forint adományt** küldtünk el.

Gyűjtöttünk az egyházközség **nyugalmazott lelkipásztorának, Filep Zoltán** testvérünknek is karácsonyi adományt. A perselyes gyűjtés során **16000 forint** gyűlt össze, ezt az **Önkormányzat** megtoldotta még **7000 forinttal**. Az adományt személyesen vittük el még ünnep előtt a Schweitzer Albert Szeretetotthonba, Budapestre.

Az Önkormányzattal kötött csereszerződés értelmében egyházközségünk **gyülekezeti házhoz** jutott, melynek kialakítása, felújítása a következő hónapokban elkezdődik.

A lelkipásztor családjával együtt ősz óta helyben lakik a parókián. Kéri a híveket, a község lakóit, hogy forduljanak bizalommal hozzá.

A **lelkipásztor köszönetet** mond mindenkinek, aki kétkezi munkájával, adományaival hozzájárult a parókia épületének felújításához. Kiemelten is megköszöni **Gyöngyösi István megbízott gondnok úrnak**, valamint **Bartus József úrnak, Lukács Lajos úrnak**, mint legtöbb napon keresztül itt önként dolgozott atyafiaknak fáradságot, időt nem sajnáló áldozatos és becsületes munkáját.

A lábbal tiport örökség című cikkben említett, régi templomunk régi berendezéséből megmaradt két darab festett **fa kazetta** teljesen felújítva, eredeti szépségében ismét hazakerült. A **restaurálás szakszerű munkáját** Budapesten az Orvostörténeti Múzeumban **Újszászy Ágnes végezte**. Köszönet legyen érte.

A presbitérium határozata alapján 1999-től az éves **egyházfenntartói járulék** minimális összege – pénzünk romlása miatt – **1700 forint** lesz **felőtt személyenként**.

**MINDNYÁJUNKNAK ISTENTŐL ÁLDÁST ÉS
BÉKESSÉGET KÍVÁN AZ EGYETEMES
(KATHOLIKUS) ANYASZENTEGYHÁZ
RADOSTYÁNBAN IDÉN ÉPPEN 400 ESZTEN-
DEJE REFORMÁLT MÓDON ÖNÁLLÓVÁ
LETT ANYAEGYHÁZKÖZSÉGÉNEK LELKI-
PÁSZTORA, GONDNOKA, PRESBITEREI!**